

JULITA BERROJALBIZ LAURO IKASTOLA 50 URTEURRENA

Zenon Uriguen.c.p.

Historia goragarria

Julita Berrojalbiz, Axangiz errian, Gernika ondoan, jaioa dogu 1923an, baserri eder batean, euskal familia zintzoan, guraso jator batzuen etxean, jatorrizko izkuntza ta ezkuntza sano bizi dan txokoan. Eskolan ikasteak egiñik amar urtekin Bilbora dator monjen ikastetxera. Gazteizen batxilergoa amaitzen dau. Gurasoek erabaki dabe Valladoliden goi ikasteak egitea. Julitak beste ikasgaien ganetik irakasle izateko ikaskuntzak egin ditu. Gero Bilbora etorririk kezka ta ardura baikorra sentitzen dau. Euskera “ondo jakin eta egin, ta euskal gramatika ikasteari ekin”. Xabier Peña da euskal irakasle trebea eta bere ikastetxean ikasle onena izango da. Euskadik, aldi orretan, urte garratzak bizi ditu. Frankoren dictaduran euskeraz egin eta ikastea debekatua dago. Eta emengo poliziak, beti adi, garratz zigortzen eben ori. Larrialdi onetan Julitak erakutsiko dau bere euskal zaletasuna, nortasun autsi ezina, naiz ta arriskuz inguratu ta bizi.

"Izan zirelako gara, garelako izango dira"
(Barandiaran)

Leen ikastolaren jatorria

Julita Berrojalbiz euskal erriaren egoera larria aztertu eta ausnarturik euskeraren eragille eta gidaria bihurtuko da. Jo ta ke burutuko dau bere asmo ta gogoa.

1957 urtean Bilboko S.Nicolas Parrokia-ko abadea Jesus Gonzalez da, eta Julitak eskatzen dautso katekesis aretoetan. txoko bat Eusko Ikastola jartzeko. Abadeak onik. oparitu dautsoz areto bi. Amalau umekin jaio zan Bizkaiko leen ikastola. Xavier Peña, sustatzalle, Agurtzane Alberdi eta Maria Angeles Garai izanik andereñoak.

Zoritxarrez andik urte batera diktaduraren poliziak zitalki eta irañez beterik kaleratu egin ditu. Zorionez Iralabarriko Franzizkanoek abegi ona eginez aukeran daukez aretoak

Eta egun gitxi barru 48 ikasle batu dira ikastola onetan. Lau andereño dagoz prest ikaskuntzaren azi bizigarria umeen buru argietan erein eta eragiteko: Agurtzane Alberdi, Seberina Mardaraz, Estibaliz Gereño, eta Karmen Gangoiti. Ikastolan ikasle eta andereñoak poz-giroan dagoz. Baña zer? alde egin bear urte bete baño lenago poliziak agiñak erakutsiz. Alde batera ta bestera ibilliko dira eskeko gixajoak lez. Larrialdi onetan nork ipini itxasoari mugak? Etxerik etxe ikastolaren alde ekin. Ju-

lita, ixilpean, bere etxean 12 umeen irakasle da, bi bere alabak. Beste 4 txokoetan bardin. Maria Angeles Garai eta Xabier Peña izango dira irakasle bikañak.

”Euskera ikaskuntza oberena emon eta erakustea izan da gure leia, leen eta orain.”

Legezko ikastolak.

1965an Estatuak lege baten bidez agintzen dau batxillergoa egiteko, legezko ikasaldiak bearrezkoak dirala. Julitak egingo ditu alegiñak Euskaltzaindia eta Alfonso Irigoien idazkariaren laguntzaz. Erabakigarria da Euskaltzaindiaren eragiña eta bitartekotasuna agintarien artean Julita arduratsu dabil Ikastolak baietsi eta onik. ateratzeko. Xabier Peñak argi ta garbi esaten dautso Euskal Akademia dala erakunde berezia Euskeraren alde egitekoak egiteko. Julita arin baño ariñago doa bertara. Egun onetan Alfonso Irigoien zan idazkaria eta Julitari entzunik beregain artu eban gai ori. Esan eta izan. 1966 urtean, euskal erakundeen laguntzaz, legez tatu ziran ikastolak Resurrección María de Azkue izenagaz Lege goragarri onegaz etorkizun bidea zabalik ikusten da.

Ikastolaren historian agertzen da zorioneko Tere Rotaetxe andre aberatsa, euskera zalea, berebiziko oparia egiñez “Neuk oparitzen dautzuedaz Elkano 6, eta Gran Via 33. utzik daukodazan solairu eta aretoak ikastolak maite ditudalako”. Zorionez ikastola ume gorria orain bai, sendotu da, batez be, Bilboko erdigunean sekulako bultzada. izanik. 1972-73 ikas-urtean 630 ikasle ziran, bete-betean, utzun barik.

Bilboko udalak ikusirik ikasle kopurua erabaki dau ikastola tokiz aldatzeko. Nora?

Lauro Ikastola (Loiu)

Ikastola barri eta aundiaren egitasmoa abian jartzeko Kooperatiba Lauro sortu zan, 46.730 metro kuadroko lurra erosi, bere jabeak, Ikastola egiteko zala entzunda, oso merke emonik. 1980 urtean, ia 2.000 ikasle zoli, erne trebeak ditu.

Euskadiko ikastola aundiena eta leena da. Kooperativa Laurok gaur egun 1.400.bazkidetik gora ditu. Zorionez beti izan da gogarrria ikastola onen egitaraua gaurkotuz, era berritua, euskeraren leentasuna, euskera ikasi, egin ta eragin, baita be espaniera eta inglesa. nai dabenentzat Julitaren bizia “euskeraz kutsatua dago, eta ori da bere naia ikasle guztientzat”. Ikastolaren ekimena ez da emen

amaitzen. Julitak jarri zituan ikastolak Algotan, Portugaleten, Bermeon eta Zornotzan andereñoak izendatuz. Eta Bilboko Udalak bere omenez “Julita Berrojalbiz kalea” jarri. Euskaltzaindiak bazkide izendatu eban 1967 urtean, baita **Euskerazaleak Alkartean**. Julita 1998 urtean il zan. Bilbon. (G.B)

Bere urregorritzko euskera ondarea bizi da bizi gure artean. Zorionak.

